Artikeloversigt

Forfatteroversigt

Føla med

Kontakt

SPROGMUSEET Redaktør: Ole Stig Andersen

De sproglige rettigheder i straffesager styrkes – bare ikke i Danmark

Af Jørgen Christian Wind Nielsen 9. maj 2010 • I kategorien Tolkning • 🔠 🖂 🚮

Europa-Parlamentet og Rådet har fremlagt et forslag til direktiv om retten til tolkning og oversættelse i straffesager. Forslaget tager sigte på at opstille fælles minimumsstandarder i hele Den Europæiske Union. De enkelte medlemsstater må gerne introducere eller bevare højere standarder.

Det er det første forslag i en række initiativer om proceduremæssige rettigheder, hvis endelige formål er gradvist at skabe større gensidig tillid og tiltro til hinandens retssystemer. Et lignende forslag har tidligere været fremlagt, men nåede ikke at blive vedtaget inden Lissabontraktaten trådte i kraft, af hvilken grund det bortfaldt.

Retten til tolkning og oversættelse hidrører fra menneskerettighedskonventionen og kan også udledes af EU's charter om grundlæggende rettigheder. Den er af grundlæggende betydning for at en person, der sigtes for et strafbart forhold, og som ikke forstår det sprog, der benyttes under retssagen, kan vide hvad sigtelserne drejer sig om og forstå sagsforløbet. I overensstemmelse med menneskerettighedskonventionen skal tolkning og oversættelse være $vederlags fri \ for \ den \ sigtede. \ Imenneskerettigheds konventionens \ artikel \ 5, \ retten \ til \ frihed \ og \ sikkerhed, \ fastsættes$

"enhver, der anholdes, skal ufortøvet på et sprog, som han forstår, underrettes om grundene til anholdelsen og om enhver mod ham rettet anklage".

I artikel 6, retten til en retfærdig rettergang, fastsættes at

"Enhver, der er anklaget for en lovovertrædelse, er i særdeleshed berettiget til:

a) ufortøvet at modtage udførlig underretning på et sprog, som han forstår, om arten af og årsagen til den anklage, der er rejst mod ham, og

(...)

e) at få vederlagsfri bistand af en tolk, hvis han ikke forstår eller taler det sprog, der anvendes i

 $I\ Den\ Europæiske\ Unions\ charter\ om\ grundlæggende\ rettigheder\ fastlægges\ disse\ rettigheder\ i\ artikel\ 6\ og\ artikel\ 47$

Vederlagsfri tolkning

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har fastslået, at tiltalte har ret til vederlagsfri tolkning, selv i tilfælde af domsfældelse, at han har ret til at få udleveret anklageskrifterne på et sprog, han forstår, at tolkningen skal være tilstrækkelig til at sætte tiltalte i stand til at forstå sagsforløbet, og at tolken skal være kompetent. Tolkningen skal være af så tilstrækkelig høj kvalitet, at tiltalte kan få kendskab til sagen imod ham, og at han kan forsvare sig selv. Denne ret finder anvendelse på dokumentationsmateriale og på sagens forberedelse. Tolkningen skal endvidere være på et hensigtsmæssigt niveau, og nærmere oplysninger om anklagen skal udleveres til tiltalte på et sprog, som vedkommende forstår. Det påhviler de retslige myndigheder at bevise, at tiltalte taler domstolens sprog tilstrækkeligt, og ikke tiltalte at bevise, at han ikke gør det. Tolken skal være kompetent, og dommeren skal garantere en retfærdig rettergang.

Retten til vederlagsfri tolkebistand gælder ikke kun mundtlige erklæringer fremsat under retshøringer, men også dokumentmateriale og sagsbehandlingen forud for retssagen. En person, "der er tiltalt for en lovovertrædelse", og som ikke kan forstå eller tale det sprog, der anvendes under retssagen, har ret til vederlagsfri tolkebistand med henblik på oversættelse eller tolkning af samtlige dokumenter eller erklæringer under retssagen imod ham, som han bliver nødt til at forstå eller få oversat fra domstolens sprog for at få en retfærdig rettergang.

Bestemmelserne går dog ikke så vidt som til at kræve en skriftlig oversættelse af alt skriftligt bevismateriale eller alle officielle dokumenter i sagen. Den tolkebistand, der ydes, skal sætte den tiltalte i stand til at få kendskab til sagen mod ham og til at forsvare sig, navnlig ved at kunne fremlægge sin version af begivenhederne for retten. Det er nødvendigt, at den rettighed, der er beskyttet, er konkret og effektiv, hvorfor de kompetente myndigheders pligt ikke kun begrænses til udpegning af en tolk, men også til, hvis de gøres bekendt med problemer i konkrete tilfælde, i en vis grad efterfølgende at kontrollere, hvorvidt tolkningen har været tilstrækkelig.

Tolkningens kvalitet

Kommissionens Tænketank for Flersprogethed og Tolkeuddannelse har fremlagt en rapport med anbefalinger angående kvaliteten af tolkning og oversættelse. Tænketanken har konkluderet, at der er behov for at forbedre udbuddet af kompetente og kvalificerede tolke i straffesager. Anbefalingerne omfatter et uddannelsesforløb i retstolkning og et system for beskikkelse, autorisation og registrering af retstolke.

Generaldirektoratet for Oversættelse i Europa-Kommissionen (DGT) har i forlængelse heraf iværksat et initiativ

Seneste sprognyheder 🚵

Sprogforskerne fandt en skat i skoven | politiken.dk

a

Lille indsats styrker små børns sprog $\mid$ www.dr.dk

Lad os komme det danske 'jantekomma' til 26/4 livs | politiken.dk

23/4 Ud med sproget - Berlingske Mener | www.b.dk

Unikt runefund i centrum af Odense | videnskab.dk

John Holm, Pioneer in Linguistics, Dies at 72 | 4/1 www.nytimes.com

Young women, give up the vocal fry and reclaim your strong female voice | www.theguardian.com

20/5 Bill Funding Native Language Programs Passes | mtpr.org

Sounds Of The Pilbara II: Songs In Language finishes recording - WAM - West Australian Music $\mid$ wam.org.au

Seven US Senators Introduce Bill to Promote Preservation of American Indian Languages - Native News Online | nativenewsonline.net

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sprogmuseet.dk på et større kort

Mere i kategorien 'Tolkning'

Svadomstolknina Tolkning og oversættelse i Europa

Dansk tolkning i EU Nye kommentarer

Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?

Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish

Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet

Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?

Monica Scheuer til Jødiske efternavne

jane til Jødiske efternavne

InglêS til Sprogene i Mozambique

Birgit Eggert til Hvad er der blevet af Maren?

Grethe Movsing til Hvad er der blevet af Maren?

Henrik Klindt-Jensen til Ded borriinholmska måled

Artikler om

vedrørende en europæisk mastergrad i oversættelse (EMT). I samarbejde med en ekspertgruppe er der blevet skabt en referenceramme, der indeholder seks kompetencer for universitetsuddannelse af oversættere. I september 2009 etablerede DGT et netværk for uddannelsesforløb i uddannelse på masterniveau i hele EU for at tilstræbe topkvalitet, herunder på specialområdet retlig oversættelse, og for at fremme oversætterhvervet i alle medlemsstater.

Anvendelsesområde

Anvendelsesområdet for direktivet omfatter straffesager og sager i tilknytning til fuldbyrdelse af en <u>europæisk</u> <u>arrestordre</u>. Det omfatter enhver person fra det tidspunkt, hvor den pågældende er mistænkt for at have begået en strafbar handling, til afslutningen af retssagen (inklusive eventuelle anker). Også sager på grundlag af en europæisk arrestordre er omfattet, da disse rettigheder kun behandles på et overordnet plan i rammeafgørelsen vedrørende den europæiske arrestordre. Rettighederne finder anvendelse fra det øjeblik, hvor personen underrettes om, at vedkommende er mistænkt for at have begået en strafbar handling.

Det gælder principielt, at der skal ydes tolkning i sagens efterforsknings- og retsforhandlingsfaser, dvs. under politiafhøringer, under retssagen og under andre mellemliggende afhøringer eller under anke. Det omfatter også tolkning af meddelelser mellem den mistænkte eller tiltalte og dennes advokat.

Der skal endvidere indføres et system, der gør det muligt at afgøre, om en person har brug for tolkning og som gør det muligt for den pågældende at få prøvet en afgørelse om, at der ikke er behov for tolkning, samt at klage over kvaliteten af tolkningen.

Det bør være muligt at påklage en afgørelse om afslag på tolkning eller oversættelse.

Medlemsstaterne bør sikre, at den mistænkte eller tiltalte har ret til at få prøvet en afgørelse om afslag på tolkning, herunder i sager, hvor tolkningen eller oversættelsen er så mangelfuld, at det svarer til, at der ingen tolkning er.

En person kan give afkald på sin ret til oversættelse, på betingelse af at vedkommende forinden har modtaget juridisk rådgivning. Medlemsstaterne skal afholde omkostningerne til tolkning og oversættelse.

Væsentlige dokumenter

Den mistænkte har ret til skriftlig oversættelse af væsentlige dokumenter, så der sikres en retfærdig rettergang.

Retten til tolkning gælder "dokumentationsmateriale", og tiltalte skal have tilstrækkeligt kendskab til sagen mod ham i et sådant omfang at det sætter ham i stand til at forsvare sig selv. De væsentlige dokumenter i straffesager bør derfor omfatte anklageskriftet eller tiltalen og alt andet relevant dokumentmateriale, såsom vigtige vidneerklæringer, der er af afgørende betydning for udførligt at forstå "arten af og årsagen til den anklage, der er rejst mod ham".

Enhver kendelse om varetægtsfængsling eller frihedsberøvelse af en person bør ligeledes oversættes, og det samme bør domme, da det er nødvendigt for, at personen kan udøve sin ret til at anke dommen. Hvis dokumenterne er meget lange, kan oversættelsen begrænses til relevante passager.

Den mistænkte eller tiltalte bør bl.a. kunne give sin version af begivenhederne til forsvareren, påpege, hvis den pågældende er uenig i det anførte, og oplyse forsvareren om de faktiske omstændigheder, der skal anføres til den pågældendes forsvar.

Handicap

Omsorgspligten over for mistænkte og tiltalte, der er i en potentiel svag stilling, navnlig som følge af et fysisk handicap, der påvirker deres evne til at kommunikere effektivt, udgør en del af grundlaget for et retfærdigt retsvæsen. De kompetente myndigheder bør derfor sikre, at sådanne personer sættes i stand til at udøve de rettigheder, direktivet giver dem, på effektiv vis, ved at være opmærksom på alle handicap, der eventuelt påvirker deres evne til at følge med i retssagen og til at gøre sig forståelige, og ved at træffe hensigtsmæssige foranstaltninger for at beskytte disse rettigheder.

Målet med direktivforslaget

Målet med direktivforslaget kan ikke i tilstrækkelig grad nås af medlemsstaterne hver for sig, da målet er at fremme tilliden mellem dem. Derfor er det vigtigt at blive enige om fælles minimumsstandarder, der finder anvendelse overalt i Den Europæiske Union. Forslaget sikrer en gensidig tilnærmelse af medlemsstaternes materielle proceduremæssige regler vedrørende tolkning og oversættelse i straffesager for derved at skabe gensidig tillid. Forslaget opfylder derfor subsidiaritetsprincippet.

For at sikre en effektiv tolkning og oversættelse bør der anvendes forskellige midler såsom uddannelsestilbud til dommere, advokater, anklagere, politi og andet relevant retspersonale, for derved at skabe bevidsthed omkring situationen for dem, der har behov for tolkning, og dem, der yder tolkebistand.

... bare ikke i Danmark

På grund af de retslige forbehold deltager Danmark ikke i vedtagelsen af direktivet, som ikke vil være bindende og ikke finde anvendelse i Danmark. Danmark deltager derfor heller ikke i bestræbelserne for gradvist at skabe større gensidig tillid og tiltro til hinandens retssystemer i EU. Det risikerer at stille Danmark i en situation hvor de øvrige medlemsstater i Danmark ikke længere har tillid og tiltro det danske retssystem.

Jørgen Christian Wind Nielsen

Læs også:

- Dansk tolkning i EU Danske embedsmænd er tre gange bedre til fremmedsprog end svenske. I hvert fald bruger Sverige
  tre gange så meget på tolkning i EU som Danmark. Tolkningen til og fra dansk...
- 2. Tolkning og oversættelse i Europa Flygtningestrømmen fra Nordafrika har sat Schengensamarbejdet under pres.

aktuelle sprog Alfabeter Anmeldelser arabisk Biblen bogstaver børn Danmark Dansk Dialekter engelsk esperanto Formidling fransk identitet konsonanter Medier modersmål Musik Navne norsk Ord ordbøger ordforråd oversættelse Plansprog religion romanske sprog russisk Sjov skriftsprog sprogdød Sproggeografi sprogkort Sprogpolitik sprogteknologi svensk truede sprog tv tyrkisk tysk Udtale Underholdning video vokaler

Arkiv	Resources
januar 2015	Ethnologue: Languages of the World
december 2014	Forvo – All the Words in the
november 2014	World. Pronounced.
maj 2014	LL-Map: Language and Location
marts 2014	Minority Rights Group
februar 2014	Omniglot. Writing Systems and Languages of the World
oktober 2013	UNESCO Atlas of the World's
august 2013	Languages in Danger
marts 2013	World Atlas of Linguistic
januar 2013	Structures (WALS)
december 2012	
november 2012	Resurser
oktober 2012	
september 2012	Bogstavlyd
juli 2012	Dansk sprognævn
juni 2012	Den danske ordbog
maj 2012	Dialekt.dk
april 2012	dk.kultur.sprog
marts 2012	Korpus.dk
februar 2012	Nye ord i dansk på nettet (NOI
januar 2012	Ordbog over det danske sprog
december 2011	Ordnet. Dansk sprog i ordbøge
november 2011	og korpus
oktober 2011	Sproget.dk
september 2011	Svenska Akademien
august 2011	⊖ (Schwa.dk)
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	
marts 2010	
februar 2010	
januar 2010	
december 2009	
november 2009	
oktober 2009	
september 2009	
august 2009	
juli 2009	
juni 2009	
maj 2009	

Måske giver det sig udslag i en indskrænkning af arbejdskraftens fri bevægelighed i EUs indre marked. I Danmark diskuteres det at reetablere...

april 2009 marts 2009

- 3. Ikke så ny at det gør noget: Norges nye Bibeloversættelse I Norge river folk den nye oversættelse af Bibelen ned fra hylderne. Men det kan ikke være fordi de vil læse Guds ord i en helt ny version. For i...
- 4. Quechua: Ikke kun små sprog er i fare for at uddø! Perus indfødte sprog. Quechua er de orangebrune områder. Med små fire mio mennesker er det Perus største indfødte sprog, og med yderligere små fire mio i nabolandene er det også...

Tagget med: EU, Europa-Parlamentet, flersprogethed, frihed, handicap, Jura, konvention, menneskerettigheder, mundtlig, oversættelse, politi, retfærdighed, retssag, skriftlig, tolk, Tolkning

3 kommentarer

Jørgen Christian Wind Nielsen

13. juni 2010 • 16:34

Europaredaktør Jens Bostrup på Politiken har et større indlæg om direktivet i Politiken den 13. juni 2010 under overskriften "EU vil sørge for tolke til sigtede i straffesager." Jørgen Christian Wind Nielsen

Svar

Jørgen Christian Wind Nielsen

17. juni 2010 • 09:26

Her er link til Europa-Parlamentets pressemeddelelse om beslutningen:

 $\label{lem:http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/019-76134-165-06-25-902-20100615IPR76133-14-06-2010-2010-false/default_da.htm$

Svar

Trackbacks

1. De sproglige rettigheder i straffesager styrkes – bare ikke i Danmark | DF-Nyt

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Hjemmeside

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.

© 2016 SPROGMUSEET • Kører på WordPress. Tema baseret på Mimbo

Normal Indlæg • Kommentarer